Olay Csaba

Birodalmak stratégiai vonzereje

FEUILLETON - LXVI. évfolyam, 39. szám, 2022. szeptember 30.

Gondolatmenetünk zárásaként két nyitott kérdéskört emelhetünk ki. Egyrészt problematikus marad, hogy még ha el is fogadjuk az itt adott kedvező jellemzést a birodalmakról és birodalmi struktúrákról, akkor sem világos, ki vagy mi korlátozza, fékezi őket. Ki vagy mi korlátozza az Egyesült Államokat vagy Kínát? Az érdekszférájukon belül a birodalmak fenntartanak valamiféle rendet, még ha ezeket különböző normatív szempontok szerint bírálják is azok, akiket elnyomnak vagy háttérbe szorítanak. Saját érdekszférájukban tehát nem ütköznek külső korlátba, ilyen feszültség csak érdekszférájuk peremein és azon túl merülhet fel. A történeti tapasztalat szerint túlterjeszkedhetnek lehetőségeiken (imperial overstretch), amikor túl sok fronton harcolnak vagy túl hosszú ellátási vonalak mentén kell tevékenységüket biztosítani. A másik kérdéskör a hosszú távú perspektívára vonatkozik, és nem kapunk egyértelmű választ, vajon aggasztó vagy megnyugtató leíráshoz jutottunk-e. A biztonság és béke problémáját elemi értelemben megoldja, vagy legalábbis segít megoldani a birodalmi szerkezet – normalitást biztosít, amíg nem becsüli túl saját lehetőségeit.